

AÇIK RIZA ALMA PROSEDÜRÜ

1. **Tanım** : Açık rıza; “belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan onam”dır.
2. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun; 5. maddesinin, 1. fıkrası hükmüne göre Kişisel veriler ilgili kişinin açık rızası olmaksızın işlenemez.
3. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 6. maddesinin 2. fıkrasına göre Özel nitelikli kişisel verilerin, ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenmesi yasaktır.
4. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 8. maddesinin 1. fıkrasına göre Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın aktarılamaz.
5. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 9. maddesinin 1. fıkrasına göre Kişisel veriler, ilgili kişinin açık rızası olmaksızın yurt dışına aktarılamaz.”
6. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çerçevesinde açık rıza, kişinin sahip olduğu verinin işlenmesine, kendi isteği ile ya da karşı taraftan gelen istek üzerine, onay vermesi anlamını taşımaktadır.
7. Açık rızanın bir diğer önemi de veri işleyene gerçekleştireceği fiil konusunda yol göstermesidir. Kişi açık rıza açıklaması ile kuruma kendi hukuksal değerine ilişkin verdiği kararı bildirmiş olmaktadır. Açık rıza, ilgili kişinin, işlenmesine izin verdiği verinin sınırlarını, kapsamını, gerçekleştirilme biçimini ve süresini de belirlemesini sağlayacaktır.
8. Açık rızanın bu anlamda, rıza veren kişinin “*olumlu irade beyanı*”nı içermesi gerekmektedir.
9. Diğer mevzuattaki düzenlemelerdeki hükümler saklı kalmak üzere, açık rızanın yazılı şekilde alınmasına gerek yoktur. İspat yükümlülüğü Kurum’a aittir.
10. Açık rızanın elektronik ortam ve çağrı merkezi vb. yollarla alınması da mümkündür. İspat yükümlülüğü Kuruma aittir.
11. Kişisel Verilerin Korunması Kanununun 3. maddesinde yer verilen açık rıza tanımı kapsamında, açık rızanın 3 unsuru bulunmaktadır:

11.1. Belirli bir konuya ilişkin olması,

11.1.1. Veri işlemek üzere verilen açık rızanın geçerli olması için açık rızanın belirli bir konuya ilişkin ve o konu ile sınırlı olması gerekir. Kurum tarafından açık rıza beyanının hangi konuya ilişkin olarak istenildiğinin açıkça ortaya konulması gerekmektedir. Buna göre, ilgili kişinin genel bir irade açıklaması ile “kişisel verilerimin işlenmesini kabul ediyorum” şeklinde açık uçlu ve belirsiz rızası tek başına Kanun bağlamında “açık rıza” olarak kabul edilemez.

11.1.2. Eğer birden çok kategoriye ilişkin verinin işlenmesine dair açık rıza beyanında bulunulacaksa, açık rızanın hangi verilerin ve ne amaçlarla

işleneceği gibi, işlemenin farklı noktaları açısından da verilmiş olması gerekir.

- 11.1.3. Kurum'un, veriyi kullanımı sonrasında gerçekleştireceği ikincil işlemler için ise (örneğin yurtdışına veri aktarımı gibi) ayrıca açık rıza alması gerekecektir. Aynı durum, verilerin işleme amaçlarının değişmesi halinde de geçerlidir

11.2. Rızanın bilgilendirmeye dayanması,

- 11.2.1. Açık rıza bir irade beyanı olup, kişinin özgür bir şekilde rıza gösterebilmesi için, neye rıza gösterdiğini de bilmesi gerekir. Kişinin sadece konu üzerinde değil, aynı zamanda rızasının sonuçları üzerinde de tam bir bilgi sahibi olması gerekir.
- 11.2.2. Bilgilendirme, veri işleme ile ilgili bütün konularda açık ve anlaşılır bir biçimde gerçekleştirilmelidir. Bilgilendirmenin mutlaka verinin işlenmesinden önce yapılması gerekir.
- 11.2.3. İşlenecek verinin niteliği, aynı zamanda bilgilendirme düzeyini belirleyecektir. İlgili kişinin bilgilendirilmesi aynı zamanda kişinin kendi geleceğini belirleme hakkının bir yansımasını oluşturmaktadır.
- 11.2.4. Bilgilendirme yapılırken elde edilecek kişisel verilerin hangi amaçlarla kullanılacağı açıkça belirtilmeli, kişinin anlamayacağı terimler ya da yazılı bilgilendirme yapıldığında okumakta güçlük çekeceği oranda küçük puntolar kullanılmamalıdır

11.3. Özgür iradeyle açıklanması.

- 11.3.1. Kişinin irade beyanı olan rıza, kişinin yaptığı davranışın bilincinde ve kendi kararı olması halinde geçerlilik kazanacaktır. Kişinin iradesini sakatlayacak her türlü fiil, kişisel verilerin işlenmesi için verdiği açık rızayı da geçersiz kılacaktır.
- 11.3.2. Cebir, tehdit, hata ve hile gibi iradeyi sakatlayan hallerde, kişinin özgür biçimde karar vermesi mümkün değildir. Dolayısıyla, bu gibi durumlarda özgür bir irade açıklamasından bahsedilemez. Tarafların eşit konumda olmadığı veya taraflardan birinin diğeri üzerinde etkili olduğu durumlarda rızanın özgür iradeyle verilip verilmediğinin dikkatle değerlendirilmesi gerekir. Özellikle işçi-işveren ilişkisinde, işçiye rıza göstermeme imkânının etkin bir biçimde sunulmadığı veya rıza göstermemenin işçi açısından muhtemel bir olumsuzluk doğuracağı durumlarda, rızanın özgür iradeye dayandığı kabul edilemez.
- 11.3.3. Öte yandan, açık rızanın özgür irade ile açıklanması gerektiğinden, ilgili kişinin açık rızasının alınması, bir ürün veya hizmetin sunulmasının ya da ürün veya hizmetten yararlandırılmasının ön şartı olarak ileri sürülmemelidir. Örneğin bir hizmetten yararlanılması üyelik şartına bağlanacaksa, üye olmak isteyen ilgili kişinin parmak izinin alınması ve işlenmesinin üyelik

sözleşmesinin kurulması için zorunluluk olarak öngörülmesi hukuka aykırı olacaktır. Çünkü bu şekilde alınan açık rıza özgür irade ile açık rıza verilmesi ilkesine ve ölçülülük ilkesine aykırı olacaktır.

12. Belirli bir konu ile sınırlandırılmayan ve ilgili işlemle sınırlı olmayan genel nitelikteki açık rızalar **“battaniye rızalar”** olarak kabul edilmekte ve hukuken geçersiz sayılmaktadır. Örneğin; “her türlü ticari işlem, her türlü bankacılık işlemi ve her türlü veri işleme faaliyeti” gibi belirli bir konu ve faaliyeti işaret etmeyen rıza beyanları battaniye rıza kapsamında değerlendirilebilecek durumlardır.
13. Açık rıza vermek, kişiye sıkı sıkıya bağlı bir hak olduğundan, verilen açık rıza geri alınabilir. Bu bağlamda kişisel verilerin geleceğini belirleme hakkı ilgili kişiye ait olduğundan, kişi dilediği zaman Kuruma vermiş olduğu açık rızasını geri alabilir.
14. Geri alma işlemi ileriye yönelik sonuç doğuracağından, açık rızaya dayalı olarak gerçekleştirilen tüm faaliyetler geri alma beyanının Kuruma ulaştığı andan itibaren Kurum tarafından durdurulmalıdır. Geri alma beyanı Kuruma ulaştığı andan itibaren hüküm doğurur.

Döküman Bilgisi:

İşbu döküman “27/04/2022 15:37” tarihli revizyon olup, dökümanın son haline aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz:

<https://ktun.edu.tr/tr/Birim/Index/?brm=FdXTo7m9JCTAcJOfIaR/Ew==>